

сильевна Пытляк из Ивацевичского района Брестской области, имея четверых своих детей, взяла на воспитание еще пятерых. Много сил и времени было отдано выхаживанию самого слабенького—Ванечки (на снимке). А теперь его счастливая улыбка и привязанность—самый дорогой подарок.

Фото Юрия ПАВЛОВА. (БЕЛТА).

Да и в других странах у диктаторов-императоров - президентов руки больше к работе

Адраджэнне

Вярнуць народу
яго душу і памяць

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.).
Ходзім перадыма — яшчэ нічога. А калі люда, такое
двукоўе, замкнуўшы, увайдзе
у практыку?

Выдаць спасылка на рынак, а на самай справе го-
ніцца за чыстаганамі, абыхо-
дзячы ўсімні праблемы і ня-
правамі Закон аб мовах, ігна-
руючы яго. Дзіўна проста —
на беларускай кнігі раптам не
стала халца паперы, папіра-
фічных магутнасцей, затое ўся-
го гэтага з коптурам хапае на
розныя камерцыяны выданні.
Калі міністэрства адукацыі і
культуры распорачвалі пра-
грамы пераходу на мову
свайго народа і наступова,
хоць і з пэўнымі цяжкасцямі,
іх выконваюць, дык астатнія
міністэрствы не спяшаюцца гэ-
та рабіць. Органа ж, які б не
толькі сачыў за выкананнем
Закона аб мовах, але і дапама-
гаў бы ўсім, хто жадае авало-
даць беларускай мовай, ды і
іншымі, якія бытуюць у рес-
публіцы, няма. А ён жа пра-
дугледжваўся, калі складалася
Дзяржаўная праграма на
ажыццёвае ўвядзенне Зна-
чэння, справа пущана на са-
мацёк. Як трэба было знішчыць
беларускае слова, дык гэта ра-
білі паслядоўна і мэтанакра-
павна на дзяржаўным узроўні.
А як справа пайшла пра ад-
наўвядзенне яго правоў і месца ў
грамадстве, дык ніхто гэтым
забіраўся, дык брахавалі...

Пракуратура БССР, якая па-
вінна сачыць за выкананнем гэ-
тага, як і ўсіх іншых законаў,
ды і сама іх выконвае, занята
тым, каб прывесці «Закон аб
мовах у Беларусі» ў БССР, у
адпаведнасць з саюзным, гэты
значыць, ліквідаваць некаго-
рыя велікія важныя яго пала-
жэнні. Пракурор БССР Г. С.
Тарнаўскі, замест таго, каб са-
мому навуцы гаварыць пра бе-
ларуску, на адным з плену-
маў ЦК КПБ спрабаваў абвяс-
ціць закон, маўляў, ён пра-
шае правы чалавек. А жыць
сярод народа гадамі, мець усё,
што заслужыў і не заслужыў, і
не ўмець размаўляць на яго
мовай? Ды жэй, будучы прад-
стаўніком некараінай нацыі,
вучыць беларусаў, што яны па-
віны рабіць са сваёй мовай,
якая прымае на гэтых пытан-
нях закона, а якія не... Што
гэта?...

— З'езд БТМ мае адбыцца
14—15 чэрвеня ў Мінску. Які
будзе яго парадок?

— На абмеркаванні з'езда

Пазіцыя

Па слядах адной заявы

З вялікім здзіўленнем прачы-
талі мы, члены рады Саюза
пэсьменнікаў Беларусі, на ста-
ронках «Народнай газеты» за 21
мая 1991 года тэкст заявы, ад-
расаванай Вярхоўнаму Савету
БССР і Мінскаму гарадскому
стачкаўніцкаму камітэту, пад якой
стаў падпіс: «Рада Саюза
пэсьменнікаў Беларусі». Яна
сфармулявана, што нібыта, ўсе
мы безагаворачна падтрымліва-
ем зварот «Да народных дэ-
путатаў Вярхоўнага Савета
БССР», прыняты на канферэн-
цыі стачкаўніцкага камітэту рес-
публікі 11 мая 1991 года. Ад-
нак гэта зусім не так! Ніхто з
нас з тэкстам заявы не быў па-
пярэдня знаёмы, ніхто яго
не падпісваў.

Справа ў тым, што на пасі-
даўняй рады Саюза пэсьменні-
каў Беларусі 14 мая было заяв-
та пытанне аб падтрымцы ра-
бочага руху ў рэспубліцы пэсь-
меннікаў. Была спецыяльна
абрана камісія па выпрацоўцы
тэксту заявы. Было дамоўлена,
што пасля яго напісання ко-
жны член рады будзе перадаваць
завяшчэнне з заявай і — відэа-
ма, пры годзе — падпісвае.
Але таварыш, якім даручылі
скласці тэкст заявы, не паціка-
ўся з нашымі правамі: самі
самі, самі ўвадалі, самі і
падпісалі заяву.

Мы катэгарычна пратэстувалі
супраць парушэння нашых правоў,
агавораных статутам Саю-
за пэсьменнікаў Беларусі, і за-
явілі, што ніякіх адносін да
тэксту заявы не маем. Што ж
тычыцца канкрэтных патраба-
ванняў стачкаўніц, то, безумоў-
на, ёсць сярод іх і справядлі-
выя, слухныя, да якіх нельга

не прыслухацца і не падтры-
маць, ёсць і такія, якія па сваёй
мэсту не адпавядаюць існую-
чым правам і нормам і якіх
мы не можам прыняць, бо
яны да таго ж супярэчаць на-
шым асабістым перакананням.
У прыватнасці, мы лічым анты-
канстытуцыйным патрабаванне
нацыяналізаваць мейсца
КПБ—КПСС. І разам з тым ра-
шуча падтрымліваем рух ра-
бочых за палітэмію свайго
сацыяльна-эканамічнага стано-
вішча.

Члены рады Саюза пэсь-
меннікаў Беларусі:
Міхась ПАШКЕВІЧ, Ва-
сяля ХОМЧАНКА, Іван
ШАМЯКІН, Уладзімір
ГІНЛАМЕДА, Юрась
СВІРКА, Барыс САЧАН-
КА, Яраслаў ПАРХУТА,
Генадзь ДЗМІТРЫЕВ.

ны Сойма БНФ, члены і кі-
раўнікі іншых партый і ар-
ганізацый, якія ўзніклі, пра-
цягуюць у Беларусі і за яе ме-
жамі.

— Барыс Іванавіч, вы ў са-
кратарыяце Рэспубліканскай
рады ўзначальваеце такі важ-
ны накірунак дзейнасці, як су-
вязь з суайчыннікамі. Калі на
Бяльшчыне створаны 71 рэ-
гіянальная арганізацыя, а так-
сама 20 калектывных сяброў,
то колькі прылічліваў род-
най мовы за межамі Беларусі
стварылі свае суполкі ў рэспуб-
ліках Саюзага Саюза і за
яго межамі?

— Лёс роднай мовы, як я
казаў ужо, аднае ўсіх белару-
саў, ды і яны ж жылі. Таму
нацыянальна свядомыя людзі
стваряюць па ўсім свеце свае
арганізацыі. Суполкі БТМ ёсць
у ЗША, Аўстраліі, Канадзе,
Польшчы, Чэхаславакіі. Ёсць
яны і ў Літве, Латвіі, Эстоніі,
на Украіне, у Казахстане,
РССФР, Словакіі, усяды, ды
жывуць беларусы. Самыя вялі-
кія і актыўныя — у Кліўлендзе
(ЗША), на Беларусіччым
(Польшча), у Маскве, Ленін-
градзе, Вільнюсе, Рызе... Вя-
дома, гэтыя суполкі, які і ўсе
іншыя, патрабуюць ад нас да-
памогі. На жаль, аказвае яны
не заўсёды можам. Арганіза-
цыя наша пакуль што бел-
ная. Тым, хто мог бы нас да-
трымаць матэрыяльна, не
вельмі спяшаюцца гэтыя раб-
цы. Мысці, лічачы, што ёсць куды
больш важныя ўчасткі. А мо-
ва... Прыжыві і з той, якая
ёсць. А яшчэ ж славуты паі-
раўнік Ф. Багушэвіч казаў: «Не
паказвайце ж мовы нашай бе-
ларускай, каб не ўмерлі! Сло-
ва гэтыя, іх глыбінны сэнс
добра разумеюць ты, хто па
розыным прычынам не жыве на
свай Радзіме. Таму з іх боку
мы маем поўнае ўдзячнасць
менне і падтрымку. Дачакаўся
б таго і ад тых, хто нікуды са
свай зямлі не едзе і не аб-
рэшчае хваць, жыць і будзе
жыць тут. Хацелася б нага-
даць такім словам, з якімі за-
вертаўся калісьці да ўсіх бе-
ларусаў вялікая патрыетка Лары-
са Гінашова.

— Некаторыя аднавоў БТМ

і БНФ...
— Тым, хто гэта робіць, —
знарок ці незнарок — глыбо-
ка памылкова, бо Тавары-
ства беларускай мовы не ста-
віць перад сабой палітычныя
мэт. Яно аб'ядноўвае ўсіх, ка-
му неабавязкова лёс роднай мо-
вы, хто хоча вярнуць народу
яго душу, памяць, культуру і
гісторыю. Мова ж — не толь-
кі аснова культуры, гэта і
краса, тое, што яднае, цэнтруе
нацыю. Няма мовы — няма
народа. Гэта добра разуме-
лі завабнікі, і першыя, з ч'ю
пачыналі, прышчыняючы на
нашу зямлю, — з мовы, выш-
сячваючы яе з унутры і нава-
ваючы сваю, бо ведалі: ні адна
армія гэтак не абараняе народ,
як мова. Колькі стагоддзяў Бе-
ларусі не была самастойнай,
уваходзіла ў склад розных
дзяржаўных утварэнняў, і за-
хавалася і захаваецца дзя-
кучы сваёй мове, культуры
Таму ў нашым таварыстве
ёсць і члены ЦК КПБ, і чле-

Матчнай мовы, багатай і славутай,
што ў скарбах народа,
бы фолд залаты,
Не аддавайце бяздумна,
бяспраўна,
Не прадавайце святаго,
браты!

Рэгіна ГАМЗОВІЧ.

Гаспадыня.

Фота Юрыя ІВАНОВА.

Калі гаворыць, што
чалавек на рабочым дніе
і навуе — дык гэта пра
дырэктара Міхалеўскай
школы. У літаральным сэнсе,
бо ён у школе жыве. І хача
ўжо даволі надна
абсталяваць у спартыўнай
зале, усё ж, згадзілася, гэта
не кватэра.

Дарэчы, летась, калі новы
дырэктар з'явіўся ў калгасе
імя ХХІІ з'езда КПСС, кватэ-
ру яму далі. Добрае забя-
спячэнне спецыялістаў жыл-
лем — гонар масшавата стар-
шыні. Менш чым праз год тая
жа старшыня А. Лёвкіч ды-
рэктара з кватэры выселіў.

— Ну, не выселіў, — не за-
дажджана старшыня, — а папра-
ці з'ехаць. Кватэра спатрабі-
лася прыезжым спецыялістам
— клубным работнікам.

Дырэктар школы — таксама
прыезджы матэрыяліст
— змагаўся за вулгус не стаў і
назаўтра раіўша даў стар-
шні кучы, бо той прыспешваў.

Клубны работнік, праўда, за-
скалілі не ў яго, а ў суседнюю
кватэру. А дырэктарская, пло-
шча яшчэ айнава два месяцы
ставала, новыя гаспадары з'яві-
лі ў ёй зусім нядаўна.

Калі б гісторыя з кватэрай
была адзіным абсурдам, з якім
супрацьстаяў малады дырэктар
наўрад ці стаў бы ён пісаць у
газету. Проста яна — апошняя
кропля, тая, што перагрэла...

Алег Жыгаль для Бярэ-
зінскага раёна быў спецыялістам
каштоўным. Па-першае, выпу-
скі інстытута замежных моў,
іх у глыбінні нямаго. Па-
другое, чалавек ён неадарна-
ны, цікавы, энергічны. Па-трэ-
цяе, пасля рэальна-тэхнічнага
забавучання колькасць адлі-
жаўчых адсюль спецыялі-
стаў-педагагаў значна большая,
чым прыкладна ў нас. Таму кі-
раўніцтва Бярэзінскага РАНА
не даўга вагалася, даручыўшы
васмысловаму ў аддзяленні
маладому педагогу дырэк-
тары не нараджаючы, яны вы-
растаюць. Калі праз год блі-
жэй да райцэнтра, у вёсцы
Міхалева, пелкаўскіх «скі-
нуў» дырэктара, выказаўшы
яму неадарна, Жыгаль, палі-
чыў, дарос да таго, каб за-
няць вакантную пасаду.

Трэба сказаць, што Алег
Пятровіч мае ўласны погляд
на многія праблемы педагогі-
кі і выхавання. Напрыклад, ён

не адступае ад прынцыпу
чалавек ведаў толькі па ведах.
Прыкладна аб'ектыўнась
даводзіла да таго, што часам
амаль палова пунік мела па
нямацкай мове дэпоі. А Алег
Пятровіч стаў на сваім. Да-
рчы, прадмет свой Жыгаль
выкладае арыгінальна — да
наваці прымусіла жыццё.
Калі дырэктар вёў замежны
мову ва ўсіх класах, пры-
шлося мець 18 гадзін нагу-
ркі ў тыдзень. А калі ж зай-
мацца дырэктарскімі справа-
мі? Вось і прыходзілася вы-
кручвацца, аб'ядноўваючы клас-

Старшыня Вярхоўнага Савета

Радзі. Маўляў, усе ж мы куль-
турныя людзі. Пузы, той да-
ладчык можа накруціцца, бо
пра некарэктныя паводзіны са-
мага Жыгаль адрозніваў павод-
зі Бярэзінска. Гэтакая кампа-
ніі ўзлялі прававае работ-
ны школы і яе дырэктара.

Чога не хапіла прадстаўнічай
камісіі, цяжка сказаць, але
справу сваю яна да канца не
давала. Старшыня камісіі Ба-
ранічак так нічога дакладна
не змог дадаць адкрытаму
партыйнаму сходу.

А можа, даяжні чася на-
канаваны былі з нагоды высту-

Партбюро калгаса ў адказ на
спавольства стварыла камісію,
у якую, акрамя самага сакрата-
ра — загадчыка фермы і каму-
ністкі-дзяркі, увайшоў той самы
славуты «скінуты» дырэктар В.
Жыгаль.

Ці кропля аліку непрыемна-
сцей — рэфэрэндум? У час
падрыхтоўкі Жыгаль, агітаваў
выскаўляў супраць уважкоу Бе-
ларусі ў Саюз, чым унёс раз-
лад у сучаснае лектарскай
групы.

А можа, даяжні чася на-
канаваны былі з нагоды высту-

Партбюро калгаса ў адказ на

спавольства стварыла камісію,
у якую, акрамя самага сакрата-
ра — загадчыка фермы і каму-
ністкі-дзяркі, увайшоў той самы
славуты «скінуты» дырэктар В.
Жыгаль.

Ці кропля аліку непрыемна-
сцей — рэфэрэндум? У час
падрыхтоўкі Жыгаль, агітаваў
выскаўляў супраць уважкоу Бе-
ларусі ў Саюз, чым унёс раз-
лад у сучаснае лектарскай
групы.

А можа, даяжні чася на-
канаваны былі з нагоды высту-

Партбюро калгаса ў адказ на
спавольства стварыла камісію,
у якую, акрамя самага сакрата-
ра — загадчыка фермы і каму-
ністкі-дзяркі, увайшоў той самы
славуты «скінуты» дырэктар В.
Жыгаль.

Ці кропля аліку непрыемна-
сцей — рэфэрэндум? У час
падрыхтоўкі Жыгаль, агітаваў
выскаўляў супраць уважкоу Бе-
ларусі ў Саюз, чым унёс раз-
лад у сучаснае лектарскай
групы.

А можа, даяжні чася на-
канаваны былі з нагоды высту-

Партбюро калгаса ў адказ на
спавольства стварыла камісію,
у якую, акрамя самага сакрата-
ра — загадчыка фермы і каму-
ністкі-дзяркі, увайшоў той самы
славуты «скінуты» дырэктар В.
Жыгаль.

Ці кропля аліку непрыемна-
сцей — рэфэрэндум? У час
падрыхтоўкі Жыгаль, агітаваў
выскаўляў супраць уважкоу Бе-
ларусі ў Саюз, чым унёс раз-
лад у сучаснае лектарскай
групы.

А можа, даяжні чася на-
канаваны былі з нагоды высту-

Партбюро калгаса ў адказ на
спавольства стварыла камісію,
у якую, акрамя самага сакрата-
ра — загадчыка фермы і каму-
ністкі-дзяркі, увайшоў той самы
славуты «скінуты» дырэктар В.
Жыгаль.

Ці кропля аліку непрыемна-
сцей — рэфэрэндум? У час
падрыхтоўкі Жыгаль, агітаваў
выскаўляў супраць уважкоу Бе-
ларусі ў Саюз, чым унёс раз-
лад у сучаснае лектарскай
групы.

А можа, даяжні чася на-
канаваны былі з нагоды высту-

Партбюро калгаса ў адказ на
спавольства стварыла камісію,
у якую, акрамя самага сакрата-
ра — загадчыка фермы і каму-
ністкі-дзяркі, увайшоў той самы
славуты «скінуты» дырэктар В.
Жыгаль.

Ці кропля аліку непрыемна-
сцей — рэфэрэндум? У час
падрыхтоўкі Жыгаль, агітаваў
выскаўляў супраць уважкоу Бе-
ларусі ў Саюз, чым унёс раз-
лад у сучаснае лектарскай
групы.

А можа, даяжні чася на-
канаваны былі з нагоды высту-

Партбюро калгаса ў адказ на
спавольства стварыла камісію,
у якую, акрамя самага сакрата-
ра — загадчыка фермы і каму-
ністкі-дзяркі, увайшоў той самы
славуты «скінуты» дырэктар В.
Жыгаль.

Ці кропля аліку непрыемна-
сцей — рэфэрэндум? У час
падрыхтоўкі Жыгаль, агітаваў
выскаўляў супраць уважкоу Бе-
ларусі ў Саюз, чым унёс раз-
лад у сучаснае лектарскай
групы.

А можа, даяжні чася на-
канаваны былі з нагоды высту-

Партбюро калгаса ў адказ на
спавольства стварыла камісію,
у якую, акрамя самага сакрата-
ра — загадчыка фермы і каму-
ністкі-дзяркі, увайшоў той самы
славуты «скінуты» дырэктар В.
Жыгаль.

Ці кропля аліку непрыемна-
сцей — рэфэрэндум? У час
падрыхтоўкі Жыгаль, агітаваў
выскаўляў супраць уважкоу Бе-
ларусі ў Саюз, чым унёс раз-
лад у сучаснае лектарскай
групы.

А можа, даяжні чася на-
канаваны былі з нагоды высту-

Партбюро калгаса ў адказ на
спавольства стварыла камісію,
у якую, акрамя самага сакрата-
ра — загадчыка фермы і каму-
ністкі-дзяркі, увайшоў той самы
славуты «скінуты» дырэктар В.
Жыгаль.

Ці кропля аліку непрыемна-
сцей — рэфэрэндум? У час
падрыхтоўкі Жыгаль, агітаваў
выскаўляў супраць уважкоу Бе-
ларусі ў Саюз, чым унёс раз-
лад у сучаснае лектарскай
групы.

А можа, даяжні чася на-
канаваны былі з нагоды высту-

Партбюро калгаса ў адказ на
спавольства стварыла камісію,
у якую, акрамя самага сакрата-
ра — загадчыка фермы і каму-
ністкі-дзяркі, увайшоў той самы
славуты «скінуты» дырэктар В.
Жыгаль.

Ці кропля аліку непрыемна-
сцей — рэфэрэндум? У час
падрыхтоўкі Жыгаль, агітаваў
выскаўляў супраць уважкоу Бе-
ларусі ў Саюз, чым унёс раз-
лад у сучаснае лектарскай
групы.

А можа, даяжні чася на-
канаваны былі з нагоды высту-

Партбюро калгаса ў адказ на
спавольства стварыла камісію,
у якую, акрамя самага сакрата-
ра — загадчыка фермы і каму-
ністкі-дзяркі, увайшоў той самы
славуты «скінуты» дырэктар В.
Жыгаль.

Ці кропля аліку непрыемна-
сцей — рэфэрэндум? У час
падрыхтоўкі Жыгаль, агітаваў
выскаўляў супраць уважкоу Бе-
ларусі ў Саюз, чым унёс раз-
лад у сучаснае лектарскай
групы.

А можа, даяжні чася на-
канаваны былі з нагоды высту-

Партбюро калгаса ў адказ на
спавольства стварыла камісію,
у якую, акрамя самага сакрата-
ра — загадчыка фермы і каму-
ністкі-дзяркі, увайшоў той самы
славуты «скінуты» дырэктар В.
Жыгаль.

Ці кропля аліку непрыемна-
сцей — рэфэрэндум? У час
падрыхтоўкі Жыгаль, агітаваў
выскаўляў супраць уважкоу Бе-
ларусі ў Саюз, чым унёс раз-
лад у сучаснае лектарскай
групы.

Канфлікт

Старшыня Вярхоўнага Савета
Радзі. Маўляў, усе ж мы куль-
турныя людзі. Пузы, той да-
ладчык можа накруціцца, бо
пра некарэктныя паводзіны са-
мага Жыгаль адрозніваў павод-
зі Бярэзінска. Гэтакая кампа-
ніі ўзлялі прававае работ-
ны школы і яе дырэктара.

Чога не хапіла прадстаўнічай
камісіі, цяжка сказаць, але
справу сваю яна да канца не
давала. Старшыня камісіі Ба-
ранічак так нічога дакладна
не змог дадаць адкрытаму
партыйнаму сходу.

А можа, даяжні чася на-
канаваны былі з нагоды высту-

Партбюро калгаса ў адказ на
спавольства стварыла камісію,
у якую, акрамя самага сакрата-
ра — загадчыка фермы і каму-
ністкі-дзяркі, увайшоў той самы
славуты «скінуты» дырэктар В.
Жыгаль.

Ці кропля аліку непрыемна-
сцей — рэфэрэндум? У час
падрыхтоўкі Жыгаль, агітаваў
выскаўляў супраць уважкоу Бе-
ларусі ў Саюз, чым унёс раз-
лад у сучаснае лектарскай
групы.

А можа, даяжні чася на-
канаваны былі з нагоды высту-

Партбюро калгаса ў адказ на
спавольства стварыла камісію,
у якую, акрамя самага сакрата-
ра — загадчыка фермы і каму-
ністкі-дзяркі, увайшоў той самы
славуты «скінуты» дырэктар В.
Жыгаль.

Ці кропля аліку непрыемна-
сцей — рэфэрэндум? У час
падрыхтоўкі Жыгаль, агітаваў
выскаўляў супраць уважкоу Бе-
ларусі ў Саюз, чым унёс раз-
лад у сучаснае лектарскай
групы.

А можа, даяжні чася на-
канаваны былі з нагоды высту-

Партбюро калгаса ў адказ на
спавольства стварыла камісію,
у якую, акрамя самага сакрата-
ра — загадчыка фермы і каму-
ністкі-дзяркі, увайшоў той самы
славуты «скінуты» дырэктар В.
Жыгаль.

Ці кропля аліку непрыемна-
сцей — рэфэрэндум? У час
падрыхтоўкі Жыгаль, агітаваў
выскаўляў супраць уважкоу Бе-
ларусі ў Саюз, чым унёс раз-
лад у сучаснае лектарскай
групы.

А можа, даяжні чася на-
канаваны былі з нагоды высту-

Партбюро калгаса ў адказ на
спавольства стварыла камісію,
у якую, акрамя самага сакрата-
ра — загадчыка фермы і каму-
ністкі-дзяркі, увайшоў той самы
славуты «скінуты» дырэктар В.
Жыгаль.

Ці кропля аліку непрыемна-
сцей — рэфэрэндум? У час
падрыхтоўкі Жыгаль, агітаваў
выскаўляў супраць уважкоу Бе-
ларусі ў Саюз, чым унёс раз-
лад у сучаснае лектарскай
групы.

А можа, даяжні чася на-
канаваны былі з нагоды высту-

Партбюро калгаса ў адказ на
спавольства стварыла камісію,
у якую, акрамя самага сакрата-
ра — загадчыка фермы і каму-
ністкі-дзяркі, увайшоў той самы
славуты «скінуты» дырэктар В.
Жыгаль.

Ці кропля аліку непрыемна-
сцей — рэфэрэндум? У час
падрыхтоўкі Жыгаль, агітаваў
выскаўляў супраць ува

Просім слова!

Мы дайшлі да апошняе мяжы цярпення

Адкрыты ліст у ЦК КПБ

З філалагічнага факультэта старажытнага Беларускага ўніверсітэта, які ў бігучым голасе азінае сваё сімвалічнае імя, выйшлі ў жыццё многія пакаленні добра вядомых у краіне людзей, якія самавольна працягваюць дзеючы нацыянальна-культурны ідэал. На філфаку катастрофічна не хапае навуковых плошчаў: даўно парушаны ўсе санітарныя нормы, адсутнічаюць элементарныя ўмовы для працы.

Тым часам літаральна праз вачку можна дзіцяці, як пахараюцца ў будынку, бастэіны ЦК КПБ. Насупраць і гасцінцы таго ж ЦК; не трэба і казаць, што работнікам партыі не сорамна за яе інтэр'ер перад лямі заходнім бізнесменам. Побач размешчаны немылі масівы лясных карпусоў былога Чэкаўскага ўніверсітэта, дзе не так даўно пільна сачылі за заробком слуг народных. Крышчачу прайдзе ў бок стадыёна — і ўбачыце ўжо адзін партыйны дом — гаркам. Недалёка — будынак абкома КПБ.

Паміж усіх гэтай камфорта, бачым інавацыйныя цэлы, туліцца галоўная бібліятэка рэспублікі і старэйшыя факультэты... Складваецца ўражанне, што нашай партыйнай эліце, якая па-ранейшаму валодае ўсім лепшым, няма аніякай справы да стану вышэйшай адукацыі ў рэспубліцы. Нават імя Леніна, якое прысвоена ўніверсітэту, не расцаліла нашых суседзяў, у адзін з якіх мы пішам пачынаючы пісьмаў, да праймаў і пачынаючы пісьмаў. Падае і справядлівае, і ў гэтых зваротах мы перакананы любіць капіталіста, і той ахвяраваў бы тое-сёе на святую справу, але

быў якісьці чэвэртый памочнік пятага зама, што ён нічога не вырашае, але ж тая сістэма, якую ён спрабаваў, пра яго класіфікацыю, чым пра ВДУ, і зарплата яму павяліка ўдзяе.

Прымаючы, прада, некалькі разоў паставілі ЦК КПБ, накіраваны на палітычны ўмоў існавання БДУ, але ніводна з іх не была выканана.

У нашай стражэнна стомленай краіне, якая ўступіла ў эру Чарнобыля, мноства нявырашаных пытанняў. Тым не менш, мы зноў уздымаем пытанне аб дэсе філалагічнага факультэта Беларускага ўніверсітэта.

Па нашым праблеме добра ведаюць у ЦК КПБ. Аднак нават у час апошняй сустрэчы другога сакратара ЦК КПБ А. С. Камыніна з прадстаўніцтвам філалагічнага факультэта было недасяжнае сасна, што нічога з партыйнай маёмасці паліцыя не выдае, што пачынаючы не хапае і самім. Таварыш Камынін у першы дзень работ чэвэртый сесіі Вярхоўнага Савета БССР спрабаваў даведацца, што гэты маёмасць набыта на партыйныя ўзносы, але ж хто не ведае, што ў тым годзе, калі КПСС была круколывой і напавалівае, кіраўніцтва як КПСС, так і ЦК КПБ не рабіла розніцы паміж партыйным і дзяржаўным, усё будынікі ЦК КПБ ўзводзіліся дзяржаўнымі будаўнічымі арганізацыямі, пры гэтым у многіх з іх укладваліся дзяржаўныя сродкі. І некаторыя, дарэчы, перадаваліся на баланс партыйных арганізацый без усялякай кампенсцыі.

Мы дайшлі да апошняе мяжы цярпення... Звартаемся да ЦК КПБ, добра ведаючы, што, вядома, не наша гэта справа — вырашаць жыллёвыя пытанні факультэта. Але ж пар-

тыя кіравала ўсім, у тым ліку і адукацыяй... Да таго ж вы-нашы суседзі. Больш за сто тысяч студэнтаў, пазбаўленых элементарных умоў працы, хоць не адзін раз на дні калі-велькіх бастэяў, прыгала-влялі на партыйным сходзе камушніцы філфаку прынялі наладзіць гэтую справу: па-трабавалі для філалагічнага факультэта будынак, што ста-іць побач. У ім не так даўно размяшчаліся Інстытут гісторыі, ЦК КПБ, а на першых двух паверхах тут райкамі. А на трэці і чэвэртый простым смротным уваход забаронены, іх ахоўвае міліцыя — зна-тэабачанне не прайшоў. Гава-рылі, што там размясцілі су-меснае прадпрыемства ЦК КПБ. Восі і шыльда з'явілася, якая мала што высветліла. А-нічымі літарамі напісана: Б-А-Б-С-С-Р. Культурна-творчасць фі-рма «Руса Белая». Што такое культурная фірма? А творчасць? А культурна-творчасць?

Камуністычная партыя ў нашай краіне апынулася ў кры-зісным становішчы, але экан-смычныя кіраўніцтва нама-гаецца кіраваць амаля ва ўсіх сферах нашага жыцця. Матэ-рыяльныя справы партыі не та-кія ўжо бліжэй: памятае, якое ўражанне аказала камсінья-ра бахуку КПСС, калі не на-рэшце абвясцілі. А перш у Кампартыі з'явіліся дзяржаў-ныя прымесці, малыя прадпры-емства, капальніцы, якія, ві-даць, даўно не мелі прыбы-тка. Прынамсі, як можна за-важыць, партыя не вельмі кі-кавіць прыток кі адток членаў, пытанне аб узносах — кам-сінья дзямбасі ўсё кампен-сыі, тым больш што ёй ствар-ны спрыяльны ўмовы, і пы-

танні накітавалі філфакушкіх нават і паўстаць не могуць. Чаму нам дапамагае ўсё свет, заходнія мільянеры, а не сваё партыя? Раслаўмаць, ка-лі ласка...

Нам, выкладчыкам філалагічнага факультэта, сорамна за тое, што наша дзяржава ўсе семдзясць гадоў эканоміць на адукацыі. Сорамна глядзець у вочы студэнтам, угаворам іх, стрымліваць ад экстрэмальных мер.

Нам сорамна за сацыяльную несправядлівасць, якая істэна кіравана падзяліла грамадства на пакуплены высокімі акла-дзі і прывілеямі партпарат і ўсіх астатніх. Нам сорамна за той партыйны Алімп, што по-бач з намі і так адарваўся ад запатрабаванняў і пакут астат-ніх.

Мы, выкладчыкі філалагічнага факультэта, лічым, што не-льга больш марудліва з вяр-таннем партыйнай маёмасці. Гэта справа гонару і выгата-вляю і ідэалогію, якую скам-прамаваў у аўтарытэты і ан-тыдэмакратычны варыянт на-шага сацыялізму.

Выкладчыкі філалагічнага факультэта Беларускага ў-ніверсітэта імя У. І. Леніна: А. А. ЛОЙКА, член-карэ-спандант АН БССР, прафе-сар, дакан філалагічнага фа-культэта; І. В. ШАБЛОУСКАЯ, прафе-сар, загадчыца кафедры за-межнай літаратуры; Л. І. МУРЫНА, прафесар, загадчыца кафедры метады-ка выкладання рускай літэра-туры;

Л. І. БУРАК, прафесар, за-служаны работнік народнай адукацыі БССР; К. Р. ХРОМЧАНКА, дацэнт; М. П. КЕНЬКА, дацэнт; Т. І. ШАМЯКІНА, дацэнт; Т. У. КАВАЛЕВА, дацэнт.

Зарубежжэ

ТАСС • ИАН • Инфоновости • «Народная газета»

Лестница вниз...

Социологи с тревогой констатируют: все большая угроза обеднения нависает над средними слоями венгерского общества

Еще недавно семьи среднего достатка чувствовали себя достаточно спокойными — не претендуя на изысканства, они имели все необходимое и даже небольшой задел на будущее, что придавало уверенности. Но прочность их положения в нынешней экономической ситуации оказалась достаточно хрупкой, а накопленное стремительно «ссыпается».

Прямые-таки потрясениям оказались для специалистов итоги анализа жизненного уровня нескольких тысяч семей среднего достатка. Оказалось, что если еще два года назад средняя венгерская семья (родители и двое детей) тратила на питание и содержание квартиры 45 процентов своего дохода, то в прошлом году эта цифра возросла до 55, а в нынешнем, очевидно, дойдет до 70. Замечу, что у семей с низкими доходами это могут быть и все 90 процентов. Но ведь необходимы еще средства, и совсем немалые, на воспитание детей, на транспорт, проведение отпуска. И нужен, хотя бы минимальный, на развлечение, досуг. Анализ показывает, что люди бывшего «среднего достатка» все меньше ходят в кино, покупают книги, одежду. А ведь среди них немало 40-летних, которые участвовали в преобразованиях страны, работали на ее благополучие и еще могут немало сделать в ее интересах. Но перед лицом растущей инфляции их позиции оказались слишком неустойчивыми, узкими.

Специалисты предупреждают, что от людей, которые ведут каждодневную и изнурительную борьбу за хлеб насущный, постоянно занятых поисками дополнительного заработка, чтобы прокормить семью, трудно ждать высокопроизводительного, эффективного

труда. Кроме того, подобный образ жизни пагубно сказывается на здоровье.

А тем временем жизнь диктует свои законы. И, как писала в своем комментарии газета «Ненсбадзана», положение средних слоев общества в этом году будет однозначно ухудшаться. Именно его представители тяжело переживают свертывание строительства государственных квартир. По ним больно ударил значительный рост процентной ставки по кредитам на строительство индивидуальных жилищ. Выросла квартплата, стоимость энергии.

Теперь уже совсем нередко можно слышать, что полусобышней уязвимости в нынешней сложной экономической ситуации несколько переместилась. Раньше чаще говорили о том бедственном положении, в котором оказались пенсионеры, получающие низкую пенсию. Теперь же — средняя семья, в которой даже не обязательно много, а просто есть дети. Сегодня, по свидетельству статистики, подорвана безопасность существования трехсот тысяч семей, а вот возможность для подрастающего поколения получить образование, а тем более — среднюю школу, в которой даже не обязательно много, а просто есть дети. Сегодня, по свидетельству статистики, подорвана безопасность существования трехсот тысяч семей, а вот возможность для подрастающего поколения получить образование, а тем более — среднюю школу, в которой даже не обязательно много, а просто есть дети.

Каковы перспективы? Здесь пишут: «Грозит расслоение общества, будет обостряться социальная напряженность, и в конечном итоге, если в процессе обогащения богатых будет углубляться положение бедных...». Но пока богатые становятся все богаче, бедные — беднее. И все чаще в разряд бедных попадают те, кто еще совсем недавно считался прочным «средним классом».

Галина ГЕРАСИМОВА.
Будапешт.

Финны хотят

узнать о погибших во время войны

ХЕЛЬСИНКИ. Министерство просвещения Финляндии проведет в июне опрос населения, чтобы собрать данные о погибших во время войны в Карелии финнах. Поиск мест захоронения в районах боев на советской стороне предполагается начать после завершения опроса и согласования проблемы с советскими властями. «Советская сторона хотела бы заключить соответствующее соглашение об участии финских граждан в поисковых работах», — говорит представитель министерства Антти Вуоринен. От своих граждан финские власти предполагают получить сведения не только о личностях погибших, но также о местах и датах боев, о точном расположении захоронений.

Как оградить демократию?

Участники проходящей в Сантьяго 21 сессии организации американских государств высказались за создание механизма «автоматического коллективного реагирования» на любую попытку подрыва демократического строя в любой точке региона. Чтобы оценить значение этого намерения, следует учесть, что на протяжении многих десятилетий на континенте господствовали идеи незыблемости Вашингтонской доктрины национальной безопасности, в основе которой лежала концепция совместного противостояния коммунистической угрозе, откуда бы она ни исходила. Принятие в годы «холодной войны» этой доктрины стало эффективным инструментом в руках реакционных кругов континента в их борьбе не только с коммунистами, ультраправыми и партизанскими движениями, но и демократией как таковой. Сегодня в Латинской Америке не осталось ни одного авторитарного и тем более военного правительства. [И] несмотря на стремление нынешних демократов пригласить себя от любой попытки насильственного изменения порядка вещей. Такой поворот во взглядах участников сессии ОАГ закономерен и вызван он не только происхождением в Латинской Америке демократических перемен, но и утверждением на мировой арене принципов разрядки и нового политического мышления.

Штаб-квартира
ЕЭС идет на слом

БРЮССЕЛЬ. Громадное, в 13 этажей звездобразное здание комиссии ЕЭС в Брюсселе — знаменитый Бейлимонт, должно пойти на слом. Для 3300 чиновников срочно ищут временные пристанища. Причины две. Во-первых, здание как таковое, представляло угрозу для здоровья людей — компонентом его конструкции являлся асбест, который теперь в строительстве категорически запрещен, так как содержит канцерогенные вещества. Во-вторых, здание стало мало — 15 тысяч сотрудников комиссии ЕЭС размещены в 43 помещениях, разбросанных по всему Брюсселю. Принято решение объявить международный конкурс на новый архитектурный проект главного здания Европейского сообщества.

Экологическое образование
в японских школах

Все больше японских школ включают в свою программу курс экологического образования.

В префектуре Осака, например, муниципалитет составил для школ учебник, в котором разъясняются вопросы разрушения озонового слоя атмосферы. Из него же школьники могут узнать и о том, какие игрушки и потребительские товары вредно влияют на окружающую среду, а какие нет, как уничто-

жается мусор и отходы, об авариях на Чернобыльской АЭС и опасности радиационного загрязнения, о проблеме городского шума.

По данным социологических исследований, более 90 процентов японских учителей признают важность и необходимость такого курса, однако только 30 процентов из них активно уделяют этим проблемам внимание на учебных занятиях.

«Дядя, гони бакшиш...»

Братоубийственная война лишила их детства

— Давай, давай гони бакшиш...

Мальчик лет семи изо всех сил терпеливо любовное стекло моего автомата, постоянно повторял по-русски заученную фразу. На другой стороне улицы стояло еще двое ребят, я не заинтересованных в том, чтобы усилить их товарища, получив от меня подачки унылостью успехом. От грязной тряпки на чистом стекле появлялись мутные разводы.

— Бакшиш, бакшиш... — повторял мальчик, глядя, как мне показывало, почти ненавидящим взглядом.

— Мама нет, папа нет, — заныл двое других, дунувших в мою сторону с противным, положительным тротура.

Мне стало жалко ребят, и я протянул мальчику 50 афганов. Он моментально схватил купюру, махнул рукой товарищам, и они бегом скрылись в парке.

— За чаром пошел, — сказал подполковник с моей машины солдат МВД. — Такие маленькие, а уже наркоманы. Вероятно, никто не сможет дать четкого ответа на вопрос, сколько детей ослепло в Афганистане за годы войны. Заведующий отделом по проблемам несовершеннолетних, полковник МВД Мухаммад Хашим Базаргар считает, что провести такой подсчет даже на территориях, контролируемых правительством, невозможно. Напу-гоны, сырым часто стараются перебраться в большие города, где легче найти хотя бы ле-

пешку хлеба.

— Конечно, можно было бы попытаться собрать всех детей в одном месте, в каком-то детском доме, — говорит полковник.

— Но где взять места для всех? Да, несколько таких домов в Афганистане существуют. Но их явно не хватает. Нет средств. Иной раз мы сами по собственной инициативе где-то собираем детей, по несколько недель кормим их за свой счет, а потом снова отпускаем...

— Кто это — мы?

— Это — это отдал по проблемам несовершеннолетних МВД. Всего десять человек — весь Афганистан. Раньше было еще меньше. Ничего удивительного — в стране идет война. Солдаты и офицеры МВД в основном — на фронте. Окончательно решить проблему можно только с прекращением войны.

Полковник рассказывал мне, что часто в Кабуле беспризорные подростки попадают под контроль преступного мира. Их используют для продажи наркотиков, для различных махи-

Андрей ПРАВОЕ.

Кабул.

ДАЙДЖЕСТ

Не ужитесь «жаворонку» с «совой»

Вряд ли кто из молодых людей задумывался перед свадьбой над тем, к кому по природе относится избранник (избранница) — «сова» или «жаворонок». Но как сейчас выясняется, это неслучайный фактор в семейной жизни. Американский специалист по вопросам семьи и брака Рассел Крайн из университета Право (штат Юта) наблюдал 150 супружеских пар. В ходе исследования их семейной жизни выяснилось, что семьи, где муж и жена — с разными ритмами сна и бодрствования, как правило, распадаются значительно чаще, чем браки, в которых оба супруга «совы» или «жаворонки».

Вся Москва — раковый корпус?

Эти данные еще нигде не публиковались. Из «Справки о состоянии онкологической помощи населению», представленной бывшим главным онкологом Москвы Александром Легковым, выяснилось: при средней заболеваемости по городу в 1986 году 283,8 на 100 000 человек во Фрунзенском районе этот показатель равнялся 320,8 на 100 тысяч, Ленинском — 316,6, Первомайском — 309,9. Меньше всего болеют в Зеленограде — 139,8, Люблинском — 205,5, Кировском — 205,4, Пролетарском районах — 206,6.

За последние годы санитарное состояние столицы стало критическим. Первопрестольная ныне не имеет себе равных по выбросам токсичных газов автотранспортом — 801 000 тонн в год. По выбросам же вредных веществ — 1 113 000 тонн в год — уступает лишь Норильску и Кирову. Еще чуть-чуть, и весь город превратится в один раковый корпус.

С «деревянными» не суйся

Резко подскочили цены на услуги проституток в наивысшем курортном сезоне. По словам начальника отдела управления профилактической службы МВД Союза Анатолия Сухова, в Москве за полный набор кафе клиент должен заплатить даже 50—70 долларов, а в Прибалтике — 25—30 долларов. В Краснодарском крае, где нравы, видимо, проще, проститутки отдают за вещи с иностранными этикетками, за «фирменную» сигарету и пару сотен рублей «на чай».

Увы, печальность советским любителям клубнички есть: чем меньше остается шансов покупать любовь своих соплеменников за блок дешеских сигарет.

Вам — крышка. Извольте заплатить

В Тюлиси появился новый вид рackets. Гангстеры положили глаз на... гробы. Вернее, на крышки гробов.

«Гробовых дел мастера» не ломают голову над планами операций. На дело их наводят траурные объявления, публикуемые в городских газетах. В ночь накануне похорон экспроприируется крышка гроба, оставляемая обычно в толще дна. А наутро с родственников покойника требуют выкуп. Причем суммы порой называются фантастические. Как что многие горожане стали выставлять у крышек ночные дозоры.

(«Метаполис-Экспресс».)

Книгарня

«Спявай, мой
турыны рог...»

Алег МІНКІН, «Расколіна»

Быў час, калі вершы Алега Мінкіна перапісваліся, чыталіся ў сямейных колах... Быў час, калі ягоны зборнік «Сурма» здаваўся ледзь не адзіным значным выданнем сярод маладых... Не ўбачылі тады яшчэ свет ні «Агнень» і «Пан Лёс» А. Сасы, не было яшчэ кніг «С. Салава-Воюша, А. Глобуса, Л. Рублёўскага».

Ішоў час, з'явіліся «Тутэйшыя». З'явіліся творы, што вытрымліваюць параўнанне з пісьменні ў галы адраджэння нацыянальнай літаратуры, — 20-я. А што Мінкіна? Пакуль «Тутэйшыя» змагаліся за вызначэнне свайго месца, абражалі агляда аднаго і збіраліся («Я вольны як ты — змагу! А ты як вольны?» — ці паціешыш?). Мінкіна быў неадзіна, а поруч да не прэзентаваў на першыя тэмы, і пачуваўся на галаву ўражэнь. Трэба быць эстэтам, каб зразумець, які шмат даў А. Мінкіна маладой беларускай літаратуры ўжо з'яўленнем зборніка «Сурма».

І вось новы зборнік, да якога па тэму ішоў шэсць гадоў.

«Мне рама злых людзей прамой трасцінцы, Мне спяваць вока чыравань кучма...»

Яшчэ не было адлігі.

«Ды ўсё ж, калі ёсць у чышні дрымотнай Турыны рог прызыўна зачукаў.

І на лесе узнятага мяча

Вольга КУРТАНІЧ.

Лёсы

Сустрэча праз...
58 гадоў

Гісторыя гэтая ў нечым звычайная, у нечым — не. Жылі былі дзве дзяўчынкі: Люці і Валя, пасяляў іны ішты ў адзіным сядзі, што некалі быў на беразе Сыслына, непадалёк ад дома Яні Куламы. Янка Кулама быў хросным бацькам Люці і яе сястры Алеці. Цётка Уладзі, жонка паэта, была выхавальцай іх дзяўчын.

Валя, якая рапа засталася без бацькі, вельмі любіла быць у доме свайго сяброўкі Люці — такім гасцінцам і ўтульна. Але гэты дом у 30-я гады не абышла бяда — бацька Люці Язэп Лёска, вядомы дзеяч беларускай культуры, быў арыштаваны, а сям'я яго выслана з Мінска. Сяброўкі рассталіся, калі ім было па 12 гадоў.

І вось 7 сакавіка гэтага года ў дзень свайго 70-годдзя Люцінкі Язэпа і Валя вярнуліся ў Мінск. Гэта была вясцкая са светлага дзяцінства ў Валя Сячок. Зусім нідкаў Валяніна Ігнатэя сустракала гошю з Ліпнеўска. Дапамог у гэтым Алесь Жыніч, які збірае матэрыялы аб жыцці Язэпа Лёска. Ён адшукаў ягоных сваякоў, якія раскіданы па краіне. Паміж гэтай сустрэчай — усё жыццё, якое не называе лёгікам. Але праз усё нягоды пранёс і гэты дзень жанчыны святло дзяцячага сяброўства. Нам застаецца толькі парадавацца, што сустрэча гэтая ўсё ж адбылася, і пазавяршыць іх аднавай памяці.

Зноўку ўсё вяртаецца да «колы сваёй»... Гэта вельмі сімвалічна.

«І свет расколюся, як шклина. Не змогуць брыды, напалам... Расколіна тая не вяртае, А ў сэрцы мылі прайгала...»

Вядома, паміж думкамі зборніка Мінкіна не толькі зборніцка часу, але і душы. Балачка, раскаяныя... Калі надраджаюцца радкі: «Як скрута жыцця: мы родны край — турма. Забараны край... да іншага няма...» іх асцяжвалі паміж Полацка (дзе паэт жыў), Чоменню (дзе працаваў) і Віліяны (дзе жыў зараз). Калі выбірае волю замест абавязку...

Прачытайце гэтую кнігу і паспрабуйце зразумець самі...

Маргарыта СТАРЫХ.

Письмо в редакцию

Неужели последние?

В Минске на Белой даче [Курасовщина] демонстрировалась выставка произведений народных мастеров под горестным и тревожным названием «Последние...» Она еще раз напомнила о печальной судьбе художественных ремесел в республике, о том, что без государственной и общественной поддержки традиции народного искусства могут прерваться.

Состоявшаяся в Минске республиканская конференция, приуроченная к открытию выставки, провозгласила создание Товарищества мастеров народного творчества Республики. Принят устав, избрано правление, его председателем стал кандидат искусствоведения Е. Сахута.

Однако есть у мастеров серьезные опасения, что созданное товарищество останется мертворожденной организацией. Невольно вспоминается, что пять лет назад республиканская конференция в Гомеле, собравшая мастеров и представителей всех заинтересованных министерств и ведомств, единодушно выказалась за создание Общества народного искусства, мастера вручили заместителям министров культуры и местной промышленности отпечатанные проекты документов по обществу, была принята обширная программа по улучшению положения мастера. Однако за пять лет ни один из пунктов реше-

ния гомельской конференции не выполнен.

Потому участники учредительной конференции не считали необходимым обратиться через газету не только ко всем мастерам республики с просьбой поддержать товарищество, но и к высоким лицам, представляющим соответствующие министерства и ведомства. Если министр культуры БССР Е. Войтович положительно отнесся к созданию товарищества, то позиция белорусского Фонда культуры и правления Союза художников БССР пока не ясна. Хотелось бы услышать от помощи, которую оказывает товариществу Белорусское объединение художественных промыслов, на фабриках которого многие годы работали мастера-находники. Хочется надеяться, что Федерация профсоюзов Белоруссии, провозгласившая в обновленном программе свою помощь в возрождении и развитии нацио-

нальной культуры, также поддержит товарищество.

Быть может, пора повернуться лицом к мастеру и Министерству народного образования БССР, всячески поощряя создание при школах кружков и студий художественных ремесел. Кто лучше мастера знает секреты ремесла, кто больше его почитает о продолжении художественной традиции? Не изнала ли необходимость изменить абсурдное положение, по которому, например, народный мастер-кузнецок лауреат премии Белсовпрофа И. Сурпункин, окончивший фабрично-заводскую школу, не имеет права преподавать рисование в своей сельской школе в Терелье, на Столинине, где этот предмет ведет несведущий и рисунку историк?

Вдумаясь вместе в такое, существующее десятилетиями, курьезное положение: кабинеты, построенные за счет государства чиновникам различного

ранга, считаются нормой, а вот настоящие мастера лучшим из мастеров за государственный счет — неопозитивной роскошью. Или служба чиновника важнее для народа, чем продолжение традиций художественных ремесел? Не следует ли в условиях повсеместного дефицита помещений несколько потеснить какие-то службы и на освободившихся площадях с помощью мастеров основать школы ремесел? Это заметно оживило бы культурную жизнь на местах.

На первых порах товарищество необходимо в каждом областном центре помещения под Дом художественных ремесел. Хорошо бы передать товариществу особняк старой застройки под мастерские. В Минске, к примеру, бывший дом художника Ваньковича по ул. Филомова или один из домов по ул. Маяковского, а в перспективе, возможно, здания нынешней бискетной фабрики. Минские мастера согласны даже на любой старый или коровник в Любим, который они своими силами превратят в коллективные мастерские, центр последующих ярмарок и фольклорных праздников. Товариществу необходимо также небольшая торговая

точка в каждой области, возможно, переданная в аренду. Товариществу направлено в постоянную комиссию по вопросам культуры Верховного Совета БССР просьбу об освобождении от налогообложения и пошлин, об отпуске мастерам — членам товарищества — инструментов, сырья и материалов по оптовым ценам для предприятий, а не втридорога, о первоочередном выделении им местными властями участков под строительство мастерских, а также о законодательном подтверждении приоритета мастера в условиях начинающейся приватизации.

Отметим небольшой отрядный факт: на вернисаже выставки на Белой даче директор фирмы «Белатрадиция» А. Каленин сообщил об учреждении трех годовых стипендий мастерам в размере 1200 рублей каждая. Решением республиканской конференции стипендиатами стали гончар из Порозово Сисельского района Иосиф Иосифович Шопик, мастер из деревни Стиль Пружанского района Николай Николаевич Тарасюк и минская мастерица соломоплетения Лидия Григорьевна Гловацкая. В этом видится первый шаг по возрождению мечетства в Белоруссии.

Александр ЗИНОВЬЕВ, зам. председателя правления Товарищества мастеров народного творчества Белоруссии.

